

Quy trình dạy học môn Kỹ năng mềm theo mô hình “lớp học đảo ngược” ở Trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Vinh

Phan Cẩm Tú*

*ThS. Trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Vinh

Received:17/3/2024; Accepted:26/3/2024; Published:3/4/2024

Abstract: Based on theoretical research on the “Flipped Classroom” model, the author proposes a teaching process for Soft Skills at Vinh University of Technical Education according to this teaching model to promote students’ positivity, self-study and self-research ability, and design lesson plans using the proposed process to illustrate.

Keywords: “Flipped classroom” model, flipped classroom, flipped teaching model

1. Đặt vấn đề

Dạy học theo định hướng tiếp cận CDIO đã và đang là xu thế được quan tâm ở nhiều quốc gia trên thế giới cũng như ở nhiều trường đại học ở Việt Nam. Trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Vinh (Trường ĐHSPTK Vinh) triển khai xây dựng chương trình đào tạo theo tiếp cận CDIO từ năm học 2020-2021 và áp dụng vào thực hiện dạy học bắt đầu từ khóa tuyển sinh K18 (năm học 2023-2024). Để đáp ứng được các chuẩn đầu ra mà tư tưởng của tiếp cận CDIO đặt ra thì việc đổi mới, áp dụng các phương pháp, mô hình dạy và học tích cực, chủ động, tăng cường sự tích hợp, học tập trải nghiệm, phát triển năng lực của người học được quan tâm nghiên cứu. Một trong những mô hình, phương pháp đó có thể kể đến là mô hình “Lớp học đảo ngược”(LHĐN)

Mô hình “LHĐN” là một trong những mô hình học tập tích hợp, phát huy tính chủ động, sáng tạo, tích cực của người học, tạo điều kiện cho sinh viên (SV) được tiếp cận, khám phá, trải nghiệm trong quá trình chinh phục tri thức, hình thành kỹ năng, kỹ xảo nghề nghiệp. Trên cơ sở nghiên cứu lý luận chung về mô hình “LHĐN”, tác giả đề xuất quy trình dạy học môn Kỹ năng mềm (KNM) theo mô hình dạy học này ở Trường ĐHSPTK đồng thời, thiết kế giáo án vận dụng quy trình đã đề xuất để minh họa.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Khái niệm mô hình “Lớp học đảo ngược”

LHĐN là phương pháp dạy học theo mô hình kết hợp, “đảo ngược” quá trình dạy học so với mô hình dạy học truyền thống. Trong phương pháp này, sự “đảo ngược” được hiểu là sự thay đổi chiến lược sư phạm thể hiện ở cách triển khai các nội dung, mục

tiêu dạy học và các hoạt động dạy học khác với mô hình giảng dạy truyền thống [3, tr.38].

Hiểu một cách đơn giản theo Abeysekera & Dawson (2015), mô hình “lớp học đảo ngược” là một mô hình “đảo ngược” trình tự dạy học so với mô hình dạy học theo phương pháp truyền thống (tức là những gì trước đây được làm ở lớp thì theo mô hình này sẽ được làm ở nhà và ngược lại).

2.2. Quy trình dạy học theo mô hình “Lớp học đảo ngược”

- *Giai đoạn 1: Trước giờ học trên lớp:* Người dạy biên soạn tài liệu dạy học để người học tự học ở nhà thông qua việc truy cập vào hệ thống học tập trực tuyến.

- *Giai đoạn 2: Trong giờ học trên lớp:* Giáo viên tổ chức luyện tập, làm bài tập vận dụng, củng cố, đào sâu kiến thức, đánh giá kết quả học tập của người học trong quá trình học tập tại lớp

- *Giai đoạn 3: Sau giờ học trên lớp:* Kết thúc giờ học trên lớp, nếu những nội dung trao đổi trên lớp chưa hoàn thiện, GV sẽ hướng dẫn và giải đáp các thắc mắc của SV qua mạng internet.

2.3. Xây dựng quy trình dạy học môn KNM theo mô hình “LHĐN”

Để xây dựng được quy trình dạy học môn KNM theo mô hình LHĐN, chúng tôi dựa trên quy trình LHĐN đã trình bày ở trên. Quy trình chúng tôi đề xuất bao gồm 3 bước. Cụ thể là:

Bước 1: Chuẩn bị (thực hiện ở giai đoạn trước giờ lên lớp)

Đối với GV:

- Lựa chọn đơn vị kiến thức môn KNM có thể tiến hành dạy học theo mô hình “LHĐN”, xác định

mục tiêu mà người học phải đạt được sau khi học xong bài học.

- Lựa chọn phần mềm hỗ trợ dạy học trực tuyến và tạo lớp học trực tuyến

Thiết kế bài giảng trực tuyến (bài giảng điện tử, video bài giảng...), file, tài liệu học tập, giáo trình, tài liệu tham khảo, video, thiết kế phiếu bài tập tự học chia sẻ lên lớp học trực tuyến và hướng dẫn người học truy cập lớp học để hoàn thành nhiệm vụ học tập.

Chia lớp học thành các nhóm nhỏ, mỗi nhóm từ 4-6 HS tùy thuộc vào sĩ số lớp học, phổ biến (nếu cần) cách hoạt động nhóm, những dụng cụ mỗi nhóm cần phải chuẩn bị (1 tờ giấy khổ A2, 2 cây bút dạ).

Đối với SV: SV truy cập và nghiên cứu bài học trực tuyến, thực hiện các nhiệm vụ học tập được GV giao. Hoạt động tự học chủ yếu hướng đến yêu cầu SV thực hiện các nhiệm vụ ở cấp độ nhận biết, thông hiểu theo thang nhận thức của Bloom

Bước 2: Tổ chức dạy học trên lớp (giai đoạn giáp mặt). Bước này gồm các hoạt động sau:

- Kiểm tra, đánh giá kết quả tự học ở nhà của SV: Sản phẩm học tập ở nhà là phiếu câu hỏi hướng dẫn tự học. Trên lớp, GV tổ chức cho SV trình bày sản phẩm ở nhà của mình. GV quan sát, nhận xét phần trình bày của SV chỉ ra những ưu điểm cũng như những thiếu sót của SV. Từ đó, SV có thể học tập lẫn nhau, rút kinh nghiệm cho bản thân.

Giải đáp thắc mắc, hợp thức hóa kiến thức mới: GV đưa ra đáp án phiếu câu hỏi để SV tự đánh giá.

Với đáp án GV đưa ra SV nhận ra những thiếu sót. Trong quá trình dạy học trên lớp, SV có nêu ra những thắc mắc hoặc được tổng hợp từ những phiếu trả lời câu hỏi tự học ở nhà của SV. Qua đó SV tự giải đáp thắc mắc cho nhau. GV quan sát và nhận xét.

SV giải bài tập vận dụng theo nhóm, cá nhân: GV chiếu/phát cho các nhóm học tập phiếu bài tập vận dụng để SV giải quyết. GV cần chú ý hướng dẫn và rèn luyện cho SV các KN làm việc nhóm, lắng nghe, chia sẻ, phát biểu ý kiến, các KN phản biện. Quá trình hoàn thành nhiệm vụ nhóm tạo điều kiện cho SV vận dụng, khắc sâu kiến thức. Cuối cùng, GV tổ chức cho các nhóm/cá nhân trình bày kết quả.

Giao phiếu hướng dẫn tự học ở nhà cho bài học sau: Qua đó GV cung cấp và hướng dẫn cho SV cách lựa chọn và khai thác tài liệu, kỹ năng lập kế hoạch tự học và sử dụng những kiến thức KNM để đạt được nhiệm vụ học tập.

Bước 3: Sau khi lên lớp: Trong giai đoạn này, GV giúp SV củng cố vững chắc và vận dụng tri thức đã học vào thực tiễn. Cụ thể: Nếu những nội dung trao đổi trên lớp chưa hoàn thiện, GV sẽ hướng dẫn và giải đáp các thắc mắc của SV qua mạng internet, đồng thời SV tự đánh giá bản thân trong hoạt động học tập và tự học để rút ra mặt mạnh, mặt yếu của bản thân và có kế hoạch bồi dưỡng.

2.4. Giáo án minh họa vận dụng quy trình đã thiết kế

Bài 2.6. Kỹ năng ứng phó với căng thẳng

Hình thức	Nội dung	Thời gian	Phương pháp	HD của GV	HD của SV
2.6. Kỹ năng ứng phó với căng thẳng					
B1: Chuẩn bị (trước giờ học trên lớp)	2.6.1. Khái niệm 2.6.2. Biểu hiện và nguyên nhân gây ra căng thẳng 2.6.3. Quy trình ứng phó với căng thẳng	1 tuần trước khi lên lớp	SV tự học qua giáo trình, tài liệu, bài giảng điện tử của GV cung cấp	1. Gửi slide bài giảng, đề cương BG KNM, tài liệu tham khảo, video, tranh ảnh, một số đường link trang Web liên quan đến nội dung bài học lên lớp học trực tuyến Google Classroom , yêu cầu SV đọc, tìm hiểu kỹ và hoàn thành phiếu bài tập đính kèm, sau 7 ngày thi mang phiếu tự học lên lớp học trực tiếp 2. GV yêu cầu các nhóm SV tự xây dựng kịch bản về một tình huống gây căng thẳng để lên lớp nhập vai xử lý tình huống	1. Nhận Slide bài giảng, đề cương BG, TLTK, tài liệu học tập trên công cụ Google Classroom, hoàn thành phiếu bài tập mà GV yêu cầu, gửi lại GV qua mail cá nhân sau 5 ngày. 2. Các nhóm nhận chủ đề, tiến hành làm việc nhóm dưới sự điều hành của nhóm trưởng thông qua trao đổi trên mạng XH, làm việc trực tiếp, quay lại video quá trình LV gửi lại cho GV
B2: Giờ học trên lớp	Hoạt động 1: kiểm tra, đánh giá kết quả tự học ở nhà của SV				
	Thảo luận KWL để tìm hiểu kiến thức SV thu nhận được thông qua việc tự học tại nhà	10'	Vấn đáp, Kỹ thuật KWL	- GV chia nhóm theo dãy bàn thực hành. - GV tổ chức thảo luận nhóm theo vòng tròn, lần lượt nêu điều đã biết và điều chưa biết, liệt kê vào bảng Know- điều đã biết Want- điều muốn biết Learn- điều học được “Hãy nói những gì các em đã biết về KNUPVCT” “Em nghĩ mình sẽ biết thêm được điều gì sau khi em đọc chủ đề này?” Chọn một ý tưởng từ cột K và hỏi, “Em có muốn tìm hiểu thêm điều gì có liên quan đến ý tưởng này không?” Những điều bản thân rút ra, những ý tưởng	- Ngồi theo nhóm đã phân công - Thực hiện thảo luận nhóm, điền các thông tin vào bảng KWL

Hoạt động 2: giải đáp thắc mắc, hợp thức hóa kiến thức				
Hướng dẫn những nội dung SV còn chưa rõ khi tự học ở nhà			Căn cứ nội dung cột W, GV có thể biết SV chưa hiểu, chưa rõ nội dung nào liên quan đến bài học. - GV yêu cầu tinh thần xung phong của những bạn đã hiểu, đã rõ sẽ trình bày, trình diễn lại những nội dung nhiều SV chưa rõ mà mình học được trước lớp. - GV nhận xét, tổng hợp và rút ra kết luận	SV xung phong trả lời những vấn đề bạn học chưa rõ, muốn biết. Những SV khác lắng nghe, thông hiểu.
Hoàn thiện cột L trong sơ đồ BLW		Thực hành - Tải hiện	Tổ chức làm việc cá nhân: + Tự hoàn thành nội dung cột L (Learn) + Ghi chú các nội dung trọng tâm	SV hoàn thành nội dung cột L, nghĩa là ghi lại những điều các em tâm đắc sau hoạt động học được từ bạn bè, những ghi chú lại để cá nhân mình hiểu về bài học hoặc những ý tưởng
Hoạt động 3: tổ chức cho người học giải bài tập vận dụng				
GV tổ chức cho SV làm việc theo nhóm xử lý một số tình huống gây căng thẳng		Dạy học theo nhóm	- GV chiếu slide các tình huống gây ra căng thẳng, yêu cầu các nhóm thảo luận xử lý tình huống trong thời gian 10 phút, sau đó mỗi nhóm cử đại diện trình bày kết quả thảo luận của nhóm mình, các nhóm khác nghe, nhận xét, phân biện, GV tổng kết, chốt lại vấn đề và kết luận	- Quan sát các tình huống trên slide, tiến hành thảo luận theo nhóm, cử đại diện trình bày, phân biện, góp ý
Hoàn thiện phiếu bài tập		Làm việc cá nhân	- GV chiếu slide bài tập, yêu cầu mỗi SV suy nghĩ, hoàn thành phiếu bài tập trong thời gian 10 phút - Hết thời gian, GV sẽ chỉ định bất kỳ SV nào lên trình bày kết quả của mình - GV nhận xét, đánh giá và cho điểm	- Quan sát slide để tiếp nhận nhiệm vụ học tập, thực hiện giải BT - Trình bày kết quả của cá nhân - Lắng nghe, rút kinh nghiệm
Chiếu đoạn phóng sự yêu cầu SV thảo luận về nội dung đề cập trong đoạn phóng sự		SV Thuyết trình báo cáo kết quả thảo luận	Yêu cầu các nhóm theo dõi đoạn phóng sự, suy nghĩ, thảo luận theo nhóm để trả lời câu hỏi: 1. Đoạn clip vừa xem đề cập đến nội dung gì? 2. Vì sao bạn Việt Anh rơi vào trạng thái căng thẳng? 3. Bạn Việt Anh đã làm gì để vượt qua được trạng thái căng thẳng đó?	Đại diện các nhóm lên thuyết trình, các nhóm theo dõi, nhận xét, đánh giá, đặt câu hỏi phân biện
GV chốt kiến thức của tiết học, củng cố nội dung của bài học bằng câu hỏi trắc nghiệm			GV nhận xét chung về quá trình thực hành kiến tạo kiến thức mới của từng SV, nhắc lại các yêu cầu mà nhiều SV chưa hoàn thành được (nếu có) Lưu ý: Những nội dung SV chưa biết làm yêu cầu nghiên cứu thêm ĐCBG, slide của GV, GV quan sát, hỗ trợ SV - Tổ chức trò chơi bằng câu hỏi trắc nghiệm để củng cố lại kiến thức của bài học	- Lắng nghe, ghi nhận, rút kinh nghiệm - Tham gia trò chơi để hệ thống lại kiến thức đã học
Hoạt động 4: giao phiếu hướng dẫn tự học cho bài sau				
Hệ thống lại nội dung bài đã học bằng sơ đồ tư duy			- Yêu cầu SV hệ thống lại những nội dung của bài học bằng sơ đồ tư duy thể hiện trên slide - Hoàn thiện lại phiếu tự học (nếu chưa đúng) và nộp lại cho GV trên công cụ Google Classroom - Đọc giáo trình và chuẩn bị nội dung, phiếu tự học cho bài học tiếp theo	- Vẽ sơ đồ tư duy thể hiện lên slide nội dung bài đã học - Bổ sung, hoàn thiện phiếu tự học - Chuẩn bị nội dung bài học tiếp theo
Giai đoạn sau giờ lên lớp			- Yêu cầu SV gửi câu hỏi thắc mắc (nếu có nội dung nào chưa rõ) lên công cụ Google Classroom để có thể trao đổi, giải đáp thêm - Yêu cầu các nhóm học tập viết cảm nhận, suy nghĩ của nhóm sau khi kết thúc giờ học trên lớp, gửi lên lớp học trực tuyến - Hướng dẫn Tự học, tự nghiên cứu những ND bài học tiếp theo	- Gửi câu hỏi thắc mắc (nếu có) lên nhóm zalo lớp để GV giải thích, làm rõ thêm - Gửi cảm nhận, suy nghĩ của nhóm lên nhóm zalo lớp - Tiếp nhận nhiệm vụ Tự học, tự nghiên cứu ND bài học tiếp theo

3. Kết luận

Dạy học phát huy tính tích cực, phát triển năng lực tự học, tự nghiên cứu của người học là quan điểm, phương châm dạy học mà nền giáo dục ngày nay hướng tới. Để đáp ứng chuẩn đầu ra, đặc biệt đáp ứng tiêu chuẩn 7,8 mà tiếp cận CDIO đề ra thì việc dạy học một số môn học ở Trường ĐHSPKT Vinh theo mô hình “LHĐN” là một gợi ý đáng quan tâm. Thực tế cho thấy, nếu vận dụng tốt quy trình trên vào dạy học môn KNM cũng như một số môn học khối kiến thức đại cương sẽ khai thác hết tiềm năng của

SV, phát huy được tính tích cực, tự giác, chủ động học tập của SV, tạo cho SV có môi trường học tập say mê và sáng tạo.

Tài liệu tham khảo

[1]. Nguyễn Chính (2016), *Dạy học theo mô hình Flipped Classroom*, báo Tia Sáng- Bộ Khoa học Công Nghệ, ngày 4/4/2016.

[2]. Vũ Văn Tuấn (2020), *Ứng dụng mô hình lớp học đảo ngược trong dạy học ngoại ngữ nghiên cứu tình huống giảng dạy tiếng Anh pháp lý tại trường ĐH Luật Hà Nội*, Tạp chí Khoa học Đại học Tân trào, tháng 10/2020